

ՉԱՔԱՐԻԱ ՉԱԳԵՃԻ

ՉԱՔԱՐԻԱ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ «Ի ՍՈՒՐԲ ԽԱԶՆ ԱՍՏՈՒԱԾԸՆԿԱԼ» [ՃԱՌԸ]

1. ԱՅՍՕՐ ուրախացավ երկինքը և ցնծաց երկիրը:

ԱՅՍՕՐ փառավորվելով պայծառացավ Սիոն Մայր եկեղեցին:

ԱՅՍՕՐ բերկրալից ուրախությամբ հրճվելով, անարատ Հարսնացյալ Կաթողիկե¹ Առաքելական եկեղեցին² զվարթությամբ տոնախմբում է, քանզի Աստուծո Որդու արեամբ անբթելի³ սրված աստվածային քառաթև նշանը, տիեզերքի փրկագործ աշխարհակեցույց խաչը, որ ասվում է Աստուածընկալ⁴, որ կանգնվեց անսահմանության մեջ և ցուցադրեց բարձրացավ սուրբ Գողգոթայի վրա, [որպես] պսակ վայելչության՝ օղակելով, զարդարված պճնեց իր գլուխը: Եվ արփահերաշ ճառագայթներով բացափայլված⁵ պայծառացավ Երուսաղեմում ու արփափայլ քան արեգակը զարդափայլ զվարճացավ, ինչպես և բոցաճաճանչ Հրանյութ ճառագայթներով լցրեց ամբողջ տիեզերքը: Եվ իր պաճպանական ամենաճաղթ զորութեամբ թևարկելով պարածածկեց⁶ բոլոր Հեթանոսներին, որի գերաճրաշ և սոսկալի փառքից սարսափած, զարհուրելով գողացին սանդարամետականների լեզուով զորքերը, քանզի զննելով Հայեցին և տեսան խաչի վրա [Հորն] էակից անծաճ և անծամանակ Որդի Աստծուն՝ ճշմարիտ մարգեղություն, բազկատարած, Հեղյուսներով բեռնված փայտին:

2. Անմարմինների Հույներն՝ Հրեշտակների սուրբ բանակները, ահով Հիացած սքանչանում էին, սերովբեները սարսափմամբ խուճապում էին, իսկ գերազույն պետություններն ու վերնային իշխանությունները սքանչացած Հիանում էին: Արեգակը չտոկալով իր Արարչի չարչարանքներին, մթնեցնում էր իր ոսկեճաճանչ ճառագայթները: Լուսինը թողատուգվելով ծածկում էր երեսը և աստղերի հրճվալի բազմության պարսերը անՀայտանալով չքանում էին: Եվ կարծր ու անտաշելի վիմերը Հերձվելով պատռվեցին, իսկ Հողը իր թանձրամած խտությամբ դողալով երերում և աշխարհյալ⁶ ողբում էր Եբրայեցի ժողովրդի կուրուքյան վրա, քանզի աստվածամարտներ եղան և չճանչեցին Խարայելի փրկությունը:

3. Իսկ մեզ՝ Հավատացյալներին, երկրպագողներին, փրկության նշան, զվարճատեսիլ տունն և անթառամ տերևներով բողբոջած ծաղկալից ընձուղղանազան Համափթիթ ծաղիկներով ծառ ծաղկյալ, անճառելի և Հրաշափառ պատկերով պայծառացած Փայտ, տեսակ տեսակ բարությունների պարզևարաշխ տունն շնորհվեց: Արամ, որի միջոցով սիրո աստվածային շնորհը աշխարհում տարածվելով աղբյուրացավ: [Որպես] ծաղկյալ ոտ ծագելով Երուսաղեմում, սովաճար մարգկային ցեղը Հագեցնում էր երկնքից իջնող Հացով, որ քեզ վրա պատարագվեց:

Նշան փրկության, որ պճնելով զարդափայլեց նախաստեղծի մերկությունը:

¹ Կաթողիկե-Ընդհանրական, Տիեզերական

² անբթելի-սուրբ, հատուկ, ազդու, չբացող

³ Աստուածընկալ-Աստուածակիր, Աստծուն իր վրա ընդունող, կրող գգնող

⁴ քաղափայլված - պայծառափայլ, պայծառագուլմ

⁵ պարածածկել-շքալմանով ծածկել բոլոր կողմերից, պատել

⁶ աշխարհի-սգալ, ողբալ, կոծել, ճչալ,

Փայտ մեծարված, որ հարստացնում էր մարդկային ցեղի տնտեսությունը:
Տուենկ ուրախարար՝ սկզբնական ճաշակած դառնություն [պատճառով]
տրտմածներին [համար]:

Շառավիղ կենսագործող, քանզի քո միջոցով բացահայտվեց և մարդկությունը
տրվեց Աստուծո իմաստություն թաքնված գանձը:

Քանզի դու, ո՛վ սուրբ ծառ կենաց, հրեաների թշնամանքի [պատճառով]
տնկվելով, տիեզերքը ազատեցիր աղամական անեծքից: Քեզ երաժշտական ձայնով
գեղապարտության փառաբանում են բոլոր ազգերն ու ժողովուրդները, քանզի դու
սուրբ Դողգոթայում կանգնեցվեցիր և պողաբերելով երկինք վերածգեցիր⁷
[ներանց], ովքեր ճաշակում են քո փրկավետ ուտերից:

4. Ո՛վ սուրբ Փայտ, դու մեղավորների պարտքերի կտակները պատռեցիր և
վերակոչեցիր երկնավոր որդեգրության: Ուրացողներին վերականգնեցիր և
լուսավորելով փրկեցիր հավատացյալներին:

Ո՛վ տուենկ անմահագործ, քո միջոցով բացվեցին երկնային⁸ դռները և քո
միջոցով վայր իջած անմահների զորքերը մարդկանց հետ երգաբանում են քեզ:

Ո՛վ ծառ կենաց, քեզնով կաշկանդված կապվեց բանասարկուն և ազատվեցին
նրանից բանտվածները:

Ո՛վ ամենօրհնյալ նշան անպարտելի, ճոխացած մահվան իշխանությունը լքվելով
քանդվեց և պարաբարձյալ⁹ եղավ ծովացած մեղքի ահազնացած բռնությունը ու
հորդելով բացվեցին արդարության ու ճշմարտության բազմադիմի ճանապարհները:

Դու, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, հողանյութ մարդկային ցեղը վերառնելով
հրեաներին հետ դասակարգեցիր, որպեսզի մարդիկ հրեշտակներին հանդիսակից
լինելով հողերը դեղապարտության երգին հարսնացած Կաթուղիկե, Սուրբ Եկեղեցու
համար, քանզի [ինչպես] գիտության փայտի [պատճառով] մահացածներս
հեռացվելով զրկվեցինք հավերժական կյանքից, իսկ քո միջոցով, ո՛վ ամենօրհնյալ
Փայտ սուրբ, վերստին նույն պայծառությունը պիտի վերադառնանք, [որ] ավելի
հրաշափառ է քան նախկինը:

5. Նախաստեղծը, իր ձեռքը կարկառելով ձգեց դեպի գիտության ծառը և
մահվան մեջ նետեց մեզ՝ ամաչելով մերկանում էր փառքից և սաղարթապատ
լինելով պարաթաքչում¹⁰ էր անտառախիտ տուենկերով: Իսկ անճառելի Բանն
Աստված իր աշխարհակեցույց բազուկները տարածեց քեզ վրա, [ո՛վ] կենդանարար
սուրբ Փայտ, և ըստ գրվածքի, թե «Ովքեր Բրիստոսով մկրտվեցին, Բրիստոս են
զգեցել» (ԳԱՂ Գ 23), վերստին զգեստավորեցիր մերկացած մարդկային ցեղը՝
զարգափայլելով անկողնավորելի պատմուճանով: Ադամը ճաշակեց [գիտության]
ծառի պտղից և տարորոշվելով բաժանվեց հրաշալի դրախտից ու սրովբեափակ եղավ
տենչալի կենաց ծառից: Իսկ հավատացյալները ճաշակեցինք կենաց պտուղը, որ
քեզ վրա պատարագվեց:

Ո՛վ պանծալի Փայտ սուրբ, [ներանք] աներկյուղ հավելով մերձենում են տենչալի
կենաց ծառին:

6. Դու, ո՛վ ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, լուսատու [ես] տիեզերքի և պահպան
բրիստոնյաների:

Դու, ո՛վ ամենասուրբ նշան անպարտելի, առաջնորդ [ես] կույրերի և լույս
խավարածներին:

⁷ վերածգել-վեր ձգել, վեր բարձրացնել

⁸ տրամաբացել-լայնօրեց բացել՝ այս ու այն կողմն ցնտելով

⁹ պարաբարձյալ լինել-այստեղ՝ շնջվել

¹⁰ պարաբախչել-չորս կողմը պատելով թափնվել

Դու, աշխարհակեցողաց Փայտ սուրբ, ճանապարհ [ևս] մոլորվածների և վերադարձողը դեպի ճշմարտության ճանապարհը ու փրկության շավիղները:

Դու, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, աղքատներին հարստացնում ես և խոնարհներին բարձրացնում:

Դու, հարուստներին կշտամբում ես և մեծատուններին սանձազարում:

Դու, տունի փրկագործ, արդարներին պահում ես և մեղավորներին առիթ ես ապաշխարության:

Դու, ամենօրհնյալ արմատ փրկության, բանասարկուին վանելով պարտավորեցիր¹¹ և նրա խավարաբնակ ու դիվագունդ բանակները բացազալածելով վանեցիր և միշտ հալածում ես քո սիրելի երկրպագողներից:

Դու, զենք անպարտելի ընդդեմ աներևույթ նետի, դժոխքն ավերեցիր և բանտարկվածներին փրկեցիր:

Դու, ամենօրհնյալ սուրբ նշան, շառավիղ բարի, նավագնացներին նավապետելով առաջնորդում ես և վտանգվածներին հասցնում դեպի խաղաղ և անքույթ¹² նավահանգիստը:

Դու, սուրբ նշան, [որպես] անպարտելի ախոյան, պատերազմի ժամանակ պահպանում և շրջափակյալ խնամելով զորացնում ես՝ դետնվածներին ոտքի կանգնեցնում և ցրվածներին հավաքում:

Դու, պսակ պարծանաց Կաթուղիկե Սուրբ Եկեղեցու, թագավորներին պսակում ես ոսկեհուռ զարդարելով և պաճուճելով:

Դու, ազատեցուցիչ Փայտ սուրբ, գերությունից փրկում, հիմարներին իմաստնացնում, անմիտներին խոհմներ և հանճարեղներ ես դարձնում, անօրեններին՝ օրինավորության մեջ վերակարգում:

7. Քեզ, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, մարդարենները հեռվորությունից քարոզեցին, երջանիկ առաքյալները քեզնով ահավոր դարձան դեերի համար, սուրբ վկաները քեզնով հաղթեցին անօրեն բռնավորներին, անապատաբնակները քեզնով են կրոնավորվելով ամրանում, սուրբ և պարկեշտ կույսերը քեզնով են զգաստանում և քահանաները քեզնով են բարեկարգվում:

Դու, ամենապանծալի Փայտ սուրբ, սուրբ Եկեղեցու հիմքի հավատո վեմը և տիեզերքի ամրության պարիսպն ես, որ քանդեցիր կուռքերի պաշտամունքը:

Դու, հրեաների կործանումն ու հեթանոսների համար հիմարությունն եղար (Հմտ. Ա. ԿՈՐՆԹ. Ա 22-23), իսկ քո երկրպագողներին պարծանքների պարծանք ես, երբ արհիսհարաշ ճառագայթներով արեւելքից հայտնվես երկնի ամպերի վրա և հաղթես արեգակնային ճառագայթներին և անհավատների համար հաստատես բորբոքյալ անշիջանելի հնոցը: Եվ քեզ երկրպագողներին վերառնելով ամպերի վրա թևապարելով¹³ բարձրացնում ես դեպի Վերին Նրուսագեմ:

Քեզնով է ցնծում երկինքը, քեզնով ուրախանում երկիրը, քեզնով է զվարճանում Սիրոն Մայր Եկեղեցին, քեզնով է բարգավաճելով պայծառանում մարդկային ցեղը:

Քեզ են օրհնում Հրեշտակները, քեզ ենք ձգտում գեղապանեծ ձայնով բարեբանելով, սակայն չենք կարողանում հասնել, որովհետև աղքատիմաստ և տկարաձայն ենք՝ չքավոր գիտությունից, քանզի դու մի ծաղիկ ես Լիբանանից և մի ուղեղ¹⁴ տունկերից, որ աստվածության անտանելի Հուրը քեզ վրա կրեցիր:

¹¹ Գարտավորեցիր-գարտի տակ դրեցիր, դատապարտեցիր

¹² անքույթ- համգիստ, խաղաղ, անխուժ

¹³ Թևապարել-թևերով պարել, թևանալ, վերաթևել

¹⁴ ուղեղ-բարուճակ, ընձուղ, բողբոջ, ոստ

8. Դու սեղան երկնքից իջած անպարտելի անմահագործ Հացի, որի մասին երեմիան վերագուշակելով ասում է. «Եկեք ոչնչացնենք ծառն իր պտղով և նրան ջնջենք ողջերի երկրից» (ԵԲԵՄ. ԺԱ 19):

Դու ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, չորս տեսակի տունկերից Հավաքված բարձող եղար [մեղքը] բարձող Բանի և բոլոր էակներին լինելու թյուր, ինչպես Եսային քեզ խորհրդանշելով անվանակոչեց ասելով. «Հափնիով, սոսիով, նոճիով, ու մայրիով» (ԵՍ. Կ 13): Եվ տաշվելով քառաթև ձև ստացար ու քերովքենների վրա վերանստյալին քեզ վրա մարմնով բարձրացած կրեցիր անպարագրելի և աննյութական Աստծուն, մեր Նյութական քառատարրյան բնության մեջ ինքն իրեն անճառապես առբերելով Հայտնված՝ մեր բնությամբ կերպացած՝ մեզ Համար քեզ վրա բարձրացավ: Եվ Աստվածորդու աշխարհակեցուցյա արյունը՝ քեզնով Հոսելով իջնում էր ու մեղքից մաքրագործում տիեզերքը:

Դու Տիրոջ անապական արյամբ սրված անբթելի զենք շնորհվեցիր մեզ, քանզի դու ես մարդկային ցեղի Հույսն ու ապավենը, որ վերցրեցիր մեր դատապարտության կնիքը, փրկագործելով մեզ Ղաթանի անմարմին աղեղներին Հանգիպելուց, որի մասին Դավիթ երանելին խորհրդանշանական գուշակմամբ ասում է. «Երկյուղածներդ նշան դու տվիր, որ փրկություն գտնեն աղեղից» (ՍՂՄ. ՄԹ 6), և դարձյալ կրկնում. «Քո երեսի լույսը ծագեց մեզ վրա, և ուրախություն տվիր մեր սրտերին» (ՍՂՄ Դ 7), և վերստին ասում. «Ջորություն տուր քո ծառային և ինձ գործության նշան ցույց տուր» (ՍՂՄ. ՁԵ 16-17):

9. Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի դու բարձրագույն և Հրաշափառ [եղար] քան դրախտի կենաց ծառը, որովհետև նա նախաստեղծին չկարողացավ վերադարձնել դեպի գեղազալի և տենչալի դրախտը և Հրեղեն սուրբ պարփակյալ պահում էր կենաց ծառի անձկալի ճանապարհը բացամերժելով¹⁵ դրախտի փափկության մեջ մտնել: Սակայն դու Բանն Աստծուն բառնալով բացեցիր դրախտի սերովբեափակ դուռը՝ Հրեղենին զսպելով, ավազակի միջոցով մարդկության Համար ճանապարհ բացեցիր դեպի բազմալի կենաց Մառը:

Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի դու դրախտի բոլոր ծառերից գերագույն և արփափայլ ես, որովհետև օժապատիր պտղի ճաշակումով նախահայրը արտաքսվեց Հավերժական կյանքից և մերկացած փայլակնացայտ փառքից տերեապատ լինելով թաքնվում էր անտառախիտ դրախտում: Իսկ դու՝ Աստծուն, որ մայրամուտին քայլում էր դրախտում և Հարցնում, թե. «Ո՞ր ես Ադամ», մարմնով պարունակված քեզ վրա բարձրացված կրեցիր՝ մերկ և բազկատարած, որպեսզի Հրաշափառ քան առաջինը պարածածկեա մերկացած Ադամին:

Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի բոլորի Աստծուն, որ վեց օրում գոյացրեց արարածներին և վեցերորդ Հավիտյանի ուրբաթ օրվա վեցերորդ ժամին բարձրացավ քեզ վրա, որպեսզի օժաջամբ¹⁶ պատրողական պտղի պատճառով մեռած Ադամին վերադարձնի դեպի կենաց ծառը: Քո կողմից աղբյուրիցդ բխեցին Եդեմի աղբյուրները և քառաբաժ¹⁷ գետի Հորդումը՝ չորեքծառյան ավետարանով արբեցնելով Համորեն տիեզերքը:

10. Բարեբանյալ ես, փրկագործ և աշխարհակեցուցյա փայտ սուրբ, արտափայլալ ճառագայթ գերագույն ես, քան Նոյի արկղանման տապանը, քանզի նա փոքրիկ մի մասին փրկեց Նրկեղեղից, իսկ դու Համորեն տիեզերքը փրկեցիր կյանքի մրկածին ծփանքներից: Եվ ոչ թե կենդանական աղավնին ձիթենուց շյուղաբեր լինելով առմատուցեցիր մեզ որպես փրկության առհավատչյա, այլ Հոգին Սուրբ

¹⁵ բացամերժել-մերժելով դուրս վանել, արտախել

¹⁶ օժաջամբ-օծի պատճառ դարձած

¹⁷ քառաբաժ-չորսի բաժանված

աղավնակերպ երեւամբ վայրիջյալ, անվախճան և մշտնջենավոր կյանքի որդեգրութեան կտակ վերընծայեց մեզ:

Բարեբանյալ ես, անմահագործ տունկ սուրբ՝ առավել բարձրաբերձ քան կաղնին Մամբրեի* քանզի նա իր Հովանու ներքո կրում էր միայն Աբրահամի խորանը, իսկ դու՝ Աստուծո, որ երեսց Աբրահամին և գավակ ունենալու ավետիսի առհավատչեան էր մատուցում: Նաև, որ Սողոմոն ու Գոմորը Հրակիզեց, մարմնով քեզ վրա կրեցիր և Հովանի լինելով ամբողջ տիեզերքին և Հեթանոսներին ապավինութեան առհավատչեա և ի Վերին Երուսաղեմ առաջնորդ (եղար) և ինչպես Սողոմոն ու Գոմորը՝ դժոխքը ավերեցիր:

Բարեբանյալ ես կենդանատու և ազատեցուցիչ սուրբ շառավիղ՝ գերարփի քան ծառն Սեբեկա, քանզի նա սրափողոտ¹⁸ Հրակիղությունից փրկեց միայն Իսահակին և Հորը (Իսահակին-թրգմ.) շնորհեց ու նրա փոխարեն ընծայաբերված խոյն էր պատարագում: Իսկ դու Աստուծո անարատ գառանը կախված երկու հեղյուղներին՝ Հին և Նոր Կտակարաններից, որ աստվածութեամբ և մարդկութեամբ միավորված է խաչի վրա, տնօրինարար պատարագված ընծայեցիր տիեզերքին և մարդկանց ազատեցիր մահվանից ու Հոգանյութներիս բարձրացրեցիր Հոր փառքին:

11. Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ փրկագործ տենչալի Փայտ սուրբ, քանզի Հայրապետ Հակոբ սանդուղքի միջոցով քեզ օրինակված տեսավ**, որի արմատը Հիմնված էր երկրի վրա և գագաթը Հասնում էր երկինք, որի վրա Տերն էր կանգնած, իսկ Աստուծո Հրեշտակները ելնում և իջնում էին նրանով: Եվ տեսիլքը այդպես արձանացած մնաց մինչև արեգակի ծագելը: Իսկ Հակոբն այս վայրը Տուն Աստուծո և Բեթել անվանեց՝ արձան կանգնեցրեց և յուզող սօժեց, ինչպես և դու երկրի վրա կառուցեալայր Գողգոթայում կանգնեցիր, որտեղ առաջին մարդու շիրիմն էր և քո գլուխը մինչև երկինք Հասավ: Եվ անժամանակն Աստված, պատվական վեմն ու անկյունաքարը, մարմնում շարամանված¹⁹ և Սուրբ Հոգով օծված՝ քեզ վրա Հեղյուղներով բեռնված Հաստատվեց, իսկ սուրբ Հրեշտակները քեզնով երկիր իջան ու քեզ երկրպագող մարդիկ Հրեշտակացած վերանում են մինչև անմահների բանակները: Եվ դու արձանված կանգնած աշխարհի պահապանն ես, մինչև արդարութեան արեգակի Հայտնվելը Հայրական իշխանութեամբ, որի նախակարապետն ես դու:

Բարեբանյալ ես, տենչալի և փափագելի ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի սուրբ նախահայր Հակոբը երբեմն Հարստահարված Ղաբանից, քո սուրբ զորութեանն ապավինեց և քեզ օրինակելով երեք գավազաններ պատկերեց ու դրեց ավազանների մեջ, որպեսզի [դառները] խայտապիսակ²⁰ ծնվեին***: Իսկ դու պատկերվելով Աստուծո անմահ Բանի արյամբ, որ քեզ վրա Հոսեց կողահոս աղբյուրից՝ քեզ տպավորելով սուրբ ավազանում դրոշմում են Համորեն տիեզերքը քո նշանակերպով՝ ընդունարան լինել սուրբ Երրորդութեանը: Եվ Հափշտակում ես [ներանց] անմարմին Ղաբանից ու վերակոչում դեպի կյանք ու բոլորի վրա գաղափարում²¹ ես Երեքանձնյա Տերությունը:

* Բերրոն Բաղաթի արվարձաններից մեկում կար բարձր կաղնի կամ կաղնու աճատու, որը կոչվում էր Մամբրեի (ՄԵՃ. ԺԳ 18):

¹⁸ սրափողոտ-սրախողխոզ, սրով փողոտել՝ սրով կոկորդը կտրել

** Տե՛ս ՄԵՃ. ԻԸ 10-15:

¹⁹ Միավորված, ներխուժված:

²⁰ Խայտաճամուկ, պտավոր, խատուտիկ:

*** Տե՛ս ՄԵՃ. Լ 37-39:

²¹ գաղափարել-տպավորել, օրինակել

Բարեբանյալ ես, բաղձալի և ցանկալի աշխարհակեցույց Փայտ սուրբ, քանզի Մովսեսը մոգական գավազանը քո սքանչելի ներդրածությանն օրինակելով, տասն Հարվածով պատուհասելով դատապարտում էր եգիպտոսը և գառներին արյամբ շաղախում էր երկու (տեղ) բարավորներին²² և Իսրայելի որդիներին տան սեմերին ու փրկում էր ժողովրդին անգրանկածախ ոչնչացումից^{*} : Իսկ դու Հարվածեցիր մահվան իշխանությանն ու ղեկավարեցի պետությանը և անապական Բանի արյամբ, որ Հոսեց քեզ վրա [և] տպավորելով կերպարանվում է մեր Հոգու և մարմնի վրա, փրկելու ես մեզ ապագայի բարկութունից, որ ամբարված պահվում է սատանայի և նրա գործակիցների Համար, ըստ Աստուծո արդար դատաստանի:

12. Բարեբանյալ ես, գերապանծնաձև²³, արհիափայլ քառաթև աստուածընկալ սուրբ նշան, քանզի Մովսեսն իր գավազանը քեզ տպավորելով գաղափարած, Հարվածելով բաժանում էր Կարմիր ծովի անդնդային խորքերը՝ փոսահերձ, փողոցաձև ճանապարհ բացելով երրայեցիների բանակին, և խրոխտացած փարավոնին իր կառամարտիկ զորքով Հանդերձ ընկղմում էր Կարմիր ծովում^{**} : Իսկ դու մեզ Համար որպես մկրտության ավազան բացեցիր Հորդանանի ջրերը և Հավատացյալներին առաջնորդելով փոխադրում ես ի Վերին Երուսաղեմ, ինչպես և ջախջախելով փշեցիք կամակոր վիշապի, անմարմին փարավոնի որջացյալ²⁴ գլուխը տարտարոսում դանկող իր լեգեովն զորքերով Հանդերձ:

Բարեբանյալ ես քառաթև լուսածին գերապանծ նիշ, քանզի քո նմանողությամբ Մեռալում Մովսեսը ձեռնափայտը քեզ օրինակելով դառնահամ ջրի մեջ էր մտցնում և Համեղաճաշակ քաղցրության վերափոխելով, Հագեցնում էր երրայական բանակի ծարավի պասքումը^{***} : Իսկ քեզնով աղբերացած կողահոս կենդանի ջրի ըմպումը՝ մաքրագործեց բոլոր ջրերի էությունը և բացելով սուրբ ավազանի արգանդը, քաղցրացրեց անիծադրական տունկի դառնությունը՝ վերածելով կյանքի:

Բարեբանյալ ես Հրաշակերտ և լուսազարդյալ աստուածընկալ Փայտ սուրբ, քանզի քո նմանության ձևն ստացած օրինադրի^{****} գավազանը Հարվածում էր ապառաժ և անտաշելի վեմի կարծրությանը և բխելով Հոսում էին ջրի վտակները Հագեցնելով Իսրայելի որդիներին անհագությունը: Իսկ Բեզնից բխած կողահոս աղբյուրից ամբողջ տիեզերքն արբեց անապական բաժակով և լցվեց աստուածության ուղիներով²⁵, որին ակնարկելով խորհրդանշանակորեն ասում է Պողոսը. «Իմում էին նրանք այն վեմից, որ գնում էր նրանց հետ, և այն վեմը ինքը՝ Քրիստոսն էր, Իսրայելի Աստվածը» (Ա ԿՈՐ. Ժ 4):

Բարեբանյալ ես Փայտ սուրբ, Հրաշագեհ, քառասյարի, Անեղի արյամբ անբթելի սրված՝ վայր ապաստանի, քանզի մեծն Մովսեսը ընդդեմ Ամադեկի (պատերազմում) լեռան վրա իր բազուկները քեզ նմանեցնելով, որ պահապան և ապավեն ես Իսրայելյան բանակի, կործանում էր ընդդիմամարտին^{*****} : Իսկ անսկիզբն Բանն

²² Դուսն շրջանակի վերևի մասը:

^{*} Տե՛ս Եվ ԺԲ 22-23:

²³ Գերապանծան-փառավորան, շքեղան:

^{**} Տե՛ս Եվ ԺԴ 27-28:

²⁴ որջացեալ-իդ որջում դարանված

^{***} Տե՛ս Եվ ԺԵ 25:

^{****} Ակնարկում է Մովսես մարգարեին:

²⁵ ուղի-հեղեղ, վտակ

^{*****} Տե՛ս Եվ ԺԷ 11:

Աստված ճշմարիտ մարդեղությունը Գողգոթայի սուրբ կոհակին²⁶ իր աշխարհակեցույց և սուրբ բազումները քեզ վրա տարածեց և վանելով պատժեց անմարմին Ամառակին և տիեզերքը վերակոչեց ղեպի փրկություն:

13. Բարեբանյալ ես ամենաօրհնյալ և զարդափայլալ Փայտ սուրբ, քանզի մեծն Մովսեսը քո օրինակին նմանեցրած պղնձե օձը ձողին բարձրացնելով վերացնում էր օձերի դառնաթույնն Հարվածները եբրայեցիների բանակից՝ նրանցից, ովքեր վերանկատյալ տեսնում էին ձողի վրա բարձրացված օձին: Իսկ ովքեր ճշմարիտ Հավատքով վերհայելով քեզ են նայում և մտքի աչքերով քեզ վրա տեսնում Փրկագործին, ազատվում են վիշապի դառնաշուռն թույլներից, որ մեղքով վիրավորում է մարդկանց հոգիները, ինչպես կանխադրեց Մովսես երանելին. «Թե կտեսնես քո կյանքը փայտից կախված» (Հմմտ. Բ ՕԲ, ԻԸ 66): Եվ, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քո օրինակով ձեռնադրված Ահարոնի գավազանը ծաղկեց ընկույզի բողբոջից, որպես ընկույզ ամբողջությունը յուզի առատությունը բորբոքելով ճրագի ճառագայթները: Իսկ քեզ վրա բողբոջած ծաղկյալ գավազանը՝ բխելով Հեսսեի արմատից, յուզի առատությունը լուսավորում է խավարաբնակ Հեթանոսներին:

Ո՛վ սուրբ քառաթև, դու ես գավազան ուղղության, գավազան արքայության ընդդեմ թշնամու:

Բարեբանյալ ես աշխարհակեցույց Փայտ սուրբ, քանզի դու ես գավազան զորություն լուսաբերված Սիոնից՝ իշխանություն Հաստատելով Հակառակմարտ թշնամու վրա: Հեսու Նավեն գայիսոնը շարժելով կործանեց՝ Գայիա քաղաքը^{**}, իսկ անժամանակն Աստված որոտաձայն քեզ վրա բարձրացավ, Հարձակվեց դժոխքի վրա, կործանեց սատանայի ամբարները և գերյալներին վերափոխեց ղեպի Հավիտենական կյանքի Հույսը:

Բարեբանյալ ես ամենօրհնյալ և աշխարհակեցույց Փայտ սուրբ՝ Երուսաղեմում բարձրացված լեռ, քանզի Դավիթը վերագոչեց քո մասին և ասում է. «Աստու լեռը պարարտ լեռ է, Հաստատուն լեռ և պարարտ լեռ, որտեղ բարեհաճեց բնակվել Աստված և Տերն իսկ բնակվելու է այնտեղ Հավիտյան» (ՄԶՄ. ԿԷ 16-17բ): Քանզի անորիշ²⁷ և անբաժանելի է Աստուծո զորությունը կենդանաբար սուրբ ինչից և չի պարաբառնում²⁸ ու չի բաժանվում սրանից:

Բարեբանյալ ես ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի սերովբեների Թագավորն ու Հոգեդեն պետությունների իշխանը, բարեհաճեց բնակվել քո քառաթև սեղանի վրա, Համաձայն Դավթի կանխառացություն. «Նա ելավ բարձունքներն ու գերեվարեց գերիներին, ամար առավ, պարգևներ բաշխեց ու տվեց մարդկանց որդիներին» (ՄԶՄ. ԿԷ 19): Քանզի Աստվածն Համայնի բարձրացավ փայտակերտ տարրեղեն սուրբ ինչի այս բարձր դիրանիցը և Հարձակվեց դժոխքի վրա ու գերեց գերողներին և վերացրեց գերությունը:

14. Բարեբանյալ ես ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի քո մասին Սողոմոնը կանխատեսում է. «Նա կենաց ծառ է բոլոր նրանց Համար, ովքեր ապավինում են նրան և վստահությամբ Հենվում նրա վրա, ինչպես Տիրոջ վրա» (ԱՌԱՎԹ. Գ 18) և վերստին առձայնում. «Օրհնյալ է այն փայտը, որով արդարություն է լինում» (ԻՄԱՍՏ. ԺԴ 7):

²⁶ կոհակ-ալիֆ, ծովային լեռնացած ալիֆ

* Տե՛ս Հեսու Ը 18-19:

** Քանանացիների թագավորաճիստ ֆաղաբը:

²⁷ անորիշ-անսահման

²⁸ պարաբառնել-դուրս գալ միջից, ջնջվել

Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի նսային քո մասին կանխագուշակելով ասում էր. «քանի դեռ երկրի վրա չի հաստատել դատաստանը. և Հեթանոսները իրենց հույսը պիտի դնեն նրա անվան վրա» (ԵՍ. ԽԲ 4):

Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի դու երկրի վրա բարձրացար ի դատապարտություն Հրեաների և քո թեևների հովանու ներքո փափագելով Հանգստացան բոլոր Հեթանոսները: Եվ կրկին քո մասին, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, գոչում է նսային. «քանզի մեզ Համար մանուկ ծնվեց, մի որդի տվեց մեզ, որի իշխանությունն իր ուսերի վրա պիտի լինի» (ԵՍ. Թ 6): Քանզի կատաղած Հրեաները Համայնի Աստծուն տանում էին ի սուրբ Գողգոթա և ինքն էր խաչափայտը ուսամբարձ արել, որով մոլորյալ ոչխարին, մարդկային բնությունը վերամբարձեց:

Բարեբանյալ ես ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, կառք Աստուծո, ինչպես Ամբակումն է վերագոչում. «որպեսզի բարձրանաս քո ձիու վրա, իսկ քո Հեծնը փրկություն է» (ԱՄԲ. Գ 8, Շարական ԱՎԱԳ. ՕՐՀՆ. ԲԶ, Բ տուն), քանզի աննաճ արքան քեզ վրա բեռավեց և իր աստվածահրաշ գործությամբ պարտության մատնեց թշնամուն:

Բարեբանյալ ես, ամենօրհնյալ Փայտ սուրբ, քանզի Գողգոթա Հրաչափառ մեծ խորհուրդ է վերադրում. «որովհետև կոռստյան մատնվածների համար խաչի քարոզությունը Հիմարություն է, իսկ մեզ՝ փրկվածներին համար՝ Աստծու գործություն» (Ա ԿՈՐ. Ա 18): Աստվածային գործությունները քեզնից անքակելի և անորիշ [է համարում] և կրկին առժայնելով վերագոչում է. «Ասկայն քա՛վ լիցի, որ ես պարծենամ այլ բանով, քան միայն մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի խաչով» (ԳԱՂ. Զ 14): Քանզի դու ես քառաթև, «Քառակուսի ազանց հովանի և պահպան ի յելս և ի մուսս, որ փրկես զմեզ յայսոց, և պարիսպ ես մեզ ամբողջեան և քաղաք ապաստանի և դրոշմ աստուածային նկարեալ ի դէմս ամենից» (ՄԱՆԿՈՒՆԲ ԽԱԶԻ ԳԿ Բ և Գ տուն), բոլորի համար լինելով աստվածային Հարմար օթևան մաքրափայլ խորհրդով: Եվ քեզնից են փայլում արեգակնային ճառագայթները՝ Կաթողիկե, Առաքելական Եկեղեցու փառքի պսակ և Քրիստոսի պատկերի լույս: Քեզնով են միշտ ուրախանում վերական և չորս պետությունները: Քեզնով կնքվելով են մաքրվում մեր կերակուրն ու ըմպելին:

Դու ես մեր պահպանը ցերեկ և գիշեր, կանգնելիս և քայլելիս, ննջելիս և արթնանալիս:

Դու ես պահպանը ողջների և մեռյալների: Քո գործությանն ապավինելով և քեզ փափագելով, քո քառակերպյան տեսքն ենք խորհրդանշում քարերի, փայտերի և բոլոր գոյացական տարրերի վրա՝ կանգնած կառուցում և ընկած երկրպագում ենք աստվածազան սուրբ նշանիդ:

Դու ժամանակին երկնքից երևալով գորացրեցիր սուրբ Կոստանդիանոսին:

Դու կատարածին պիտի դաս արժիափայլ ճառագայթներով, ահարկություն բերելով թշնամիներին և պարծանք քեզ երկրպագող հավատացյալներին:

Բարեբանյալ ես, ո՛վ սուրբ նշան անպարտելի, քանզի քո մյուսանգամ գալստյան ժամանակ պիտի հաղթես արեգակնային ճառագայթներին:

15. Խոսեցի քեզ Հեռ ինչպես շնչավոր էակի Հեռ, որպես ողջակեզի խունկ վերընկալ մեր շրթունքների պտուղը՝ ինձնից ներքողված իմ խոստովանության որպես այրու երկու խերեղներ²⁹ և ստորաջնջելով³⁰ իմ Հանցանքների ձեռագիրը, պատառիր մեր մեղքերի կտակը՝ շրջապարսպելով ամրացրո՛ւ մեզ գիշեր և ցերեկ, պահպանի՛ր մեզ երեւելի և աներևույթ թշնամուց ի Քրիստոս Հիսուս՝ ի Տեր մեր, որին փառք Հավիտյանս. ամեն:

Թարգմանությունը՝
Բագրատ արդ. Գալստյանի

²⁹ Խերեկ-լուսա

³⁰ ստորաջնջել-խալառ ջնջել արմատից, հիմքից